

**AMGUEDDFEYDD AC ORIELAU
CENEDLAETHOL CYMRU**

**ADRODDIAD ARIANNOL Y CYNGOR
1999-2000**

AMGUEDDFEYDD AC ORIELAU CENEDLAETHOL CYMRU
NATIONAL MUSEUMS & GALLERIES OF WALES

ADRODDIAD ARIANNOL 1999-2000

© Amgueddfeydd ac Orielau Cenedlaethol Cymru, 2000
Cyfieithiad: Ken Owen, Elin ap Hywel
Dylunio a Chynhyrchu: Arwel Hughes
Argraffu: Mid Wales Litho, Pont-y-pŵl

ISBN: 0 7200 0493 4

Cynnwys	Tud.
Adroddiad Ariannol y Cyngor	5
Datganiad ar y System Rheolaeth Ariannol Fewnol	14
Datganiad o Gyfrifoldebau'r Cyngor a'r Cyfarwyddwr	15
Tystysgrif Archwilydd Cyffredinol Cymru	15
Datganiad o Weithgareddau Ariannol	17
Mantolen	19
Datganiad o'r Llif Arian	20
Nodiadau ar y Cyfrifon	21

Adroddiad Ariannol y Cyngor

Sefydlwyd Amgueddfa Genedlaethol Cymru (sy'n gweithredu dan yr enw Amgueddfeydd ac Oriolau Cenedlaethol Cymru (AOCC)) drwy Siarter Frenhinol ym 1907, ac adolygwyd ei Siarter ym 1991. Yn ystod cyfnod yr Adroddiad, ariannwyd ei gweithgareddau yn bennaf gan daliadau a wnaed gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru (tan 1 Gorffennaf gan y Swyddfa Gymreig).

Pwrpas yr Amgueddfa yw addysgu'r cyhoedd trwy gasglu a chadwraeth gwrthrychau sy'n gysylltiedig â stori Cymru o'r cyfnodau cynharaf; ymchwil ysgolheigaidd ar y casgliadau hyn; a chyfoethogi dealltwriaeth y cyhoedd trwy eu harddangos a'u dehongli. Ymhlith pynciau AOCC y mae planhigion, anifeiliaid, daeareg, hanes diwylliannol, cymdeithasol a diwydiannol, ac fe ddisgrifiwyd ei gweithgareddau fel hyn: Dweud wrth Gymru am y Byd ac wrth y Byd am Gymru. Yn unol â'i Siarter, mae'r Amgueddfa yn cyflwyno ei chasgliadau Cymreig mewn cyd-destun byd-eang. Mae ganddi gasgliad rhagorol o baentiadau a cherfluniau Ewropeaidd o'r 20fed ganrif; mae'n nodedig am astudiaethau amgylcheddol ar sail casgliadau gwyddonol rhyngwladol; ac mae'n cydweithio, yn ffurfiol ac yn anffurfiol, â phrif sefydliadau academaidd eraill ym mhedwar ban byd.

Ar hyn o bryd mae'r Amgueddfa yn gweithio'n ddygn i ymgorffori Amgueddfa Lofaol Pwll Mawr ym Mlaenafon. Hefyd mae AOCC yn rhedeg Canolfan Gasgliadau yn Nantgarw, Rhondda Cynon Taf. Mae hon, fel pob un o'n storfeydd, ar agor i'r cyhoedd trwy drefniant. Ar hyn o bryd mae rhan sylweddol o gasgliad diwydiannol a morwrol AOCC yn cael ei chadw yma.

Dyma'r saith amgueddfa sy'n rhan o Amgueddfeydd ac Oriolau Cenedlaethol Cymru:

Amgueddfa ac Oriol Genedlaethol (AOG), Caerdydd – Mae'r Amgueddfa yng Nghanolan Ddinesig neo-glasurol Caerdydd. Agorodd rhan gyntaf yr amgueddfa ym 1922; agorwyd yr adain ddwyreiniol ym 1932 a rhan ogleddol yr adain orllewinol ym 1965. Agorwyd oriolau celf newydd, ac arddangosfa ddaearegol bwysig ym Mloc Canol yr Amgueddfa ym 1993. Mae'r Amgueddfa yn cynnwys casgliadau archaeoleg, celf, botaneg, daeareg a söoleg, gyda llawer o fannau ar gyfer arddangosfeydd dros dro. Yn ddiweddar fe agorwyd man rhyngweithiol, sef Oriol Glanely, er mwyn dangos gweithgarwch y tu ôl i'r llenni.

Amgueddfa Werin Cymru (AWC) Sain Ffagan, Caerdydd - Sefydlwyd is-adran Diwylliant a Diwydiannau Gwerin ym 1932. Wedi derbyn Castell Sain Ffagan a'i stâd yn rhodd oddi wrth Ail Iarll Plymouth ym 1947, sefydlwyd yr Amgueddfa Werin bresennol fel cangen o Amgueddfa Genedlaethol Cymru. Mae casgliadau Amgueddfa Werin Cymru yn ddrych i hanes Cymru dros 2,000 o flynyddoedd, gydag adeiladau dilys yn cael eu hailgodi yno o'r 16eg ganrif hyd heddiw, o bob rhan o Gymru.

Amgueddfa'r Llang Rufeinig (ALIR), Caerllion, Gwent – Fe'i sefydlwyd ym 1850 gan Gymdeithas Hynafiaethwyr Caerllion, yng nghanol caer lengol Rufeinig Isca. Fe fu'r Amgueddfa hon yn rhan o AOCC er 1930. Yn ystod 1985/86, cafodd yr adeilad o'r 19eg ganrif ei ailddatblygu a'i estyn. Ym 1995 fe agorodd canolfan adnoddau addysgol (Canolfan Capricorn) ac yna Y Stiwdio ym 1999 gan roi lle ychwanegol ar gyfer gweithgareddau 'hanes byw' ar gyfer y nifer gynyddol o ddisgyblion ysgol sy'n ymweld â'r amgueddfa.

Amgueddfa Lechi Cymru (ALC), Llanberis – Sefydlwyd yr amgueddfa hon ym 1969 yn hen Weithdai Chwarel Dinorwig, sy'n Heneb Restredig, er mwyn adrodd hanes y diwydiant llechi. Yn ddiweddar fe gafodd gwaith adnewyddu gwerth £2.2 miliwn ei wneud i'r safle, yn bennaf gyda chymorth Cronfa Dreftadaeth y Loteri. Mae'r newidiadau wedi gwella'r gwaith dehongli yn yr amgueddfa; ailsefydlwyd inclein V2, symudwyd nifer o dai chwarelwyr i'r safle, a pharatowyd cyflwyniad clyweledol 3-D dramatig "Dwyn y Mynydd".

Amgueddfa Diwydiant Gwlân Cymru (ADGC), Dre-fach Felindre, Sir Gaerfyrddin –

Agorodd hon ym mis Gorffennaf 1976 yn hen Felinau Cambria. Yn ddiweddar fe'i rhestrwyd gan Cadw fel y grŵp gorau o adeiladau melin wlân sydd wedi goroesi yn yr ardal hon, a arferai gael ei galw yn Huddersfield Cymru. Mae'r Amgueddfa yn cyflwyno darlun o ddatblygiad technolegol, cymdeithasol, economaidd a chelfyddydol y diwydiant gwlân yng Nghymru. Fe fydd cynlluniau ailddatblygu cynhwysfawr yn mynd gerbron Cronfa Dreftadaeth y Loteri cyn bo hir.

Oriel Tŷ Turner (OTT), Penarth, ger Caerdydd – un o orielau AOCC er 1921; mae'n darparu cyfleusterau ar gyfer arddangosfeydd dros dro, rhai celf yn bennaf.

Amgueddfa Rufeinig Segontium (ARS), Caernarfon – o fewn Caer Atodol Rufeinig Segontium, mae'r amgueddfa yn arddangos darganfyddiadau a wnaed wrth gloddio'r gaer yn 1921-23 a chloddio'r *mithraeum* ym 1950. Gyda'r arddangosiadau rhyngweithiol, mae'r arteffactau yn bwrw goleuni ar fywyd beunyddiol y garsiwn a'r effaith a gafodd y Rhufeiniaid ar yr ardal. Er mai AOCC sy'n llwyr gyfrifol am y tu mewn i'r amgueddfa, mae'r rhan allanol yn nwylo Cadw, yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol a Chyngor Sir Gwynedd ar y cyd.

ynghyd â'r

Ganolfan Gasgliadau, Nantgarw, Rhondda Cynon Taf – yma bellach mae'r rhan fwyaf o gasgliad diwydiannol a morwrol yr amgueddfa, wedi'i symud o Amgueddfa Diwydiant a Môr Cymru, Bae Caerdydd (a werthwyd ym mis Mawrth 1998). Yn ogystal, mae storfa gofnodion archifol yn cael ei datblygu yma. Ar hyn o bryd mae Canolfan Adnoddau Archifol yn cael ei chodi o fewn y ganolfan.

Ffurf y Cyfrifon

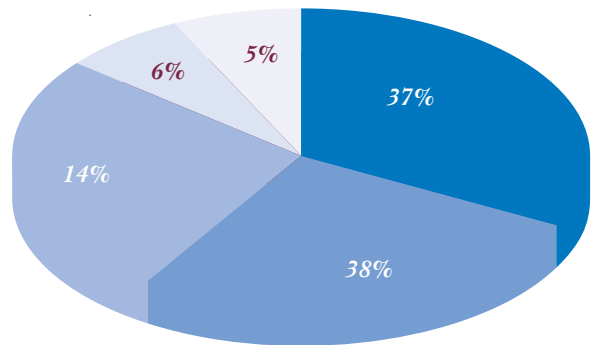
Cafodd y cyfrifon eu paratoi dan Adran 9(4) Deddf Amgueddfeydd ac Oriolau 1992 ar ffurf a gyfarwyddir gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru gyda chymeradwyaeth y Trysorlys. Mae copi o'r Cyfarwyddyd Cyfrifon ar gael trwy wneud cais i Bennaeth Cyllid ac Archwilio. Fe gyflwynodd y Comisiynwyr Elusennau Ddatganiad o Arferion Cymeradwy (SORP) i elusennau ym mis Hydref 1995. Er dibenion y SORP mae Adroddiad Ariannol y Cyngor yn cynrychioli Adroddiad Blynyddol yr Ymddiriedolwyr.

Canlyniadau a Chyllid

Adnoddau net yr Amgueddfa a wariwyd cyn costau tybiannol oedd £147,000 (£1,068,000 ym 1998/9). Adnoddau'r Amgueddfa a ddaeth i mewn oedd £17,112,000 (£17,603,000 ym 1998/9) a chyfanswm adnoddau net yr Amgueddfa a wariwyd oedd £17,259,000 (£18,671,000 ym 1998/9) cyn costau tybiannol. Y cynnydd net yn yr arian am y flwyddyn ar ôl cymryd i ystyriaeth yr holl enillion a cholledion a sylweddolwyd ac nas sylweddolwyd oedd £1,139,000 (cynnydd net o £1,763,000 ym 1998/9). Y gweddill yn y cronfeydd ar 31 Mawrth 2000 oedd £60,781,000 (£59,642,000 ym 1998/9).

DADANSODDIAD O GYFANSWM YR ADNODDAU A WARIWYD

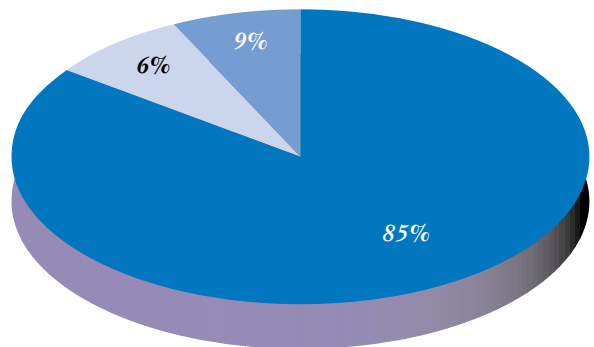
- Casgliadau, Gofalaeth, Rheoli ac Ymchwil 37%
- Arddangosfeydd Parhaol a Thros Dro ac Addysg 14%
(Yn cynnwys datblygiadau pwysig)
- Gwariant Ategol 38%
(Yn cynnwys Gwasanaethau Technegol a Gofalwyr)
- Codi Arian a Chyhoedduswydd 5%
- Rheoli a Gweinyddu 6%

7

DADANSODDIAD O GYFANSWM YR ADNODDAU A DDERBYNIWYD

- Grantiau Derbyniadwy
Y Swyddfa Gymreig 80%
- Grantiau eraill, gan gynnwys
cyrff eraill y llywodraeth $\frac{5\%}{85\%}$
- Incwm Mynediad a Gwerthiannau yn y siopau 6%
- Incwm arall 9%

Yn cynnwys digwyddiadau corfforaethol, ffioedd cyfleusterau, taliadau am wasanaethau, grantiau ymchwil, ffioedd hawlfraint, addysg, crefftwyd yn arddangos, rhoddion, cymynroddion, nawdd, buddsoddiadau a llog y banc.

ADRODDIAD ARIANNOL 1999-2000

Dyma berfformiad yr Amgueddfa yn erbyn targedau'r Dangosyddion Perfformiad Sylfaenol a osodwyd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru:

	1999/2000 Targed	1999/2000 Gwirioneddol	1998/9 Gwirioneddol
1. Nifer yr Ymwelwyr (miloedd)	723	662	718
2. Nifer (mewn miloedd) o eitemau'r casgliad a ddogfennwyd	250	114	61
3. Nifer y diwrnodau ar agor	2,391	2,230	N/A
4. Cyfanswm yr incwm a grëwyd fel % o Gymorth Grant	10.9	10.7	12
5. Nifer yr Ymwelwyr mewn partïon addysgol (miloedd)	160	163	147

Roedd nifer yr ymwelwyr 8% yn is, o gymharu â 1998/99 pan fu nifer o ddigwyddiadau arbennig, a 9% i lawr ar darged uchelgeisiol. Fodd bynnag, o fewn y canlyniadau cyffredinol fe wnaeth nifer o safleoedd yn arbennig o dda; roedd y niferoedd yn Amgueddfa Lechi Cymru 10% yn uwch a'r niferoedd yn Amgueddfa'r Llangrannog i fyny 5%. O'u cymharu â ffigurau amgueddfeydd eraill, atyniadau treftadaeth a safleoedd twristiaid yng Nghymru, gwelwn fod nifer ymwelwyr y rhain yn is ar gyfer 1999/00 hefyd. Tra bo nifer yr eitemau yn y casgliad a ddogfennwyd i fyny 86%, o gymharu â 1998/99, roeddynt 54% i lawr ar y targed oherwydd problemau gyda thechnoleg gwybodaeth. Mae nifer y diwrnodau ar agor, sef dangosydd newydd ar gyfer 1999/00, 7% i lawr ar y targed oherwydd bod Amgueddfa Diwydiant Gwlân Cymru wedi'i chau'n rhannol i wneud gwaith strwythurol. Roedd cyfanswm yr incwm a gynhyrwyd fel % o'r Gymorth Grant ychydig o dan y targed oherwydd incwm mynediad, ac i lawr o gymharu â 1998/99 gan fod yr Amgueddfa wedi colli incwm ysgolion ar ôl i bartïon addysgol ddechrau cael mynediad am ddim. Roedd Nifer yr Ymwelwyr mewn partïon addysgol 9% i fyny ar 1998/99 oherwydd mynediad am ddim i ysgolion a phartïon addysgol wedi'u trefnu ymlaen llaw ym 1999/00 a chynnydd yn y gweithgareddau addysgol gan yr Amgueddfa.

Perfformiad Taliadau Prydlon

Mae'r Amgueddfa yn cefnogi amcanion côd ymarfer Cydffederasiwn Diwydiannau Prydain (CBI) ac mae'n anelu at dalu o fewn 30 diwrnod i dderbyn anfonebau dilys. Cyfnod cyfartalog talu anfonebau yn ystod 1999/2000 oedd 19 diwrnod (17 diwrnod ym 1998/9). Mae hyn yn cynnwys dros 90% a dalwyd o fewn 30 diwrnod.

Asedau Sefydlog

Ailbrisiodd yr Amgueddfa ei thir a'i hadeiladau ar 31 Mawrth 1996 yn unol â rheoliadau'r Trysorlys ar gyfer cyrff cyhoeddus. Cafodd y rhain eu mynegrifo i roi eu gwerth cyfredol ar 31 Mawrth 2000. Fe ddangosir asedau sefydlog diriaethol yn ôl cost eu hamnewid ar ôl dibrisiant ac eithrio tir, a ddangosir yn ôl ei werth ar y farchnad agored, ac a ailbrisir bob blwyddyn gan ddefnyddio mynegrif addas.

Daeth y newidiadau mwyaf arwyddocaol yn yr asedau sefydlog yn ystod y flwyddyn yn sgîl:

1. Parhad yn y gwelliannau i gyfleusterau ar gyfer ymwelwyr, orielau ac ystafelloedd yn yr Amgueddfa ac Oriol Genedlaethol, Caerdydd ac Amgueddfa Werin Cymru.
2. Parhad y gwaith tân, iechyd a diogelwch ac amddiffyn i gynnal y safon angenrheidiol yn AOCC ac Amgueddfa Werin Cymru.
3. Buddsoddi sylweddol mewn technoleg gwybodaeth (yn rhannol yn gysylltiedig â Y2K a chyfalaf moderneiddio) a systemau diogelwch CCTV.

4. Cwblhau datblygiad Amgueddfa Lechi Cymru gyda chymorth Cronfa Dreftadaeth y Loteri.
5. Gwerthu 126 Heol Bute (yn unol â pholisi Diwydiannol yr Amgueddfa, sef cyfuno'r casgliad yn Nantgarw).

Prynu Sbesimenau

Prynwyd nifer o sbesimenau pwysig yn ystod y flwyddyn, yn eu plith 'Portread o Henry Knight o Landudwg gyda'i dri phlentyn Henry, Robert ac Ethelreda' gan Johann Zoffany R.A., taliad olaf parthed 'Y Fonesig William Wynn gyda'i thri phlentyn' gan Syr Joshua Reynolds, 'Yr Actor' gan David Hockney, darn arian Rhufeinig o Rogiet, Sir Fynwy, a phâr o gadeiriau derw a elwir yn gadeiriau Rhys ap Thomas. Derbyniodd yr Amgueddfa gymorth ariannol oddi wrth Gronfa Dreftadaeth y Loteri, Y Gronfa Casgliadau Celf Genedlaethol, cymynrodd Miss June Tiley, Ymddiriedolaeth Derek Williams, ac Ymddiriedolaeth Elusenol James Butler.

Datblygiadau yn y Dyfodol

Cwblhawyd gwaith datblygu sylweddol yn Amgueddfa Lechi Cymru yng Ngogledd Cymru yn ystod 1999, wedi'i ariannu yn bennaf gan Gronfa Dreftadaeth y Loteri. Fe fydd y cynllun wedi costio cyfanswm o £2.2m. Mae'r Amgueddfa yn parhau â cham II ei hun, trwy adfer nifer o sbesimenau diwydiannol ar y safle.

Gan fod safle bellach wedi'i glustnodi ar gyfer Amgueddfa y Glannau newydd, i'w datblygu mewn partneriaeth â Chyngor Dinas a Sir Abertawe, gobeithir y bydd y datblygiad hwn yn cael ei ariannu gyda derbyniadau gwerthiant Amgueddfa Diwydiant a Môr Cymru ac arian o Gronfa Datblygu Rhanbarthol Ewrop ynghyd â chais i Gronfa Dreftadaeth y Loteri.

Bydd yr Amgueddfa yn ceisio ymgorffori Pwll Mawr ym Mlaenafon, ar yr amod y gall sicrhau nawdd reffeniw addas i alluogi AOCC i reoli'r safle ac arian cyfalaf cyfatebol i gyd-fynd â grant gan Gronfa Dreftadaeth y Loteri.

Mae gan yr Amgueddfa gynlluniau datblygedig ar gyfer datblygu Amgueddfa Diwydiant Gwlân Cymru yn Nre-fach ac fe gyflwynwyd cais gerbron Cronfa Dreftadaeth y Loteri yn ystod 1999.

Bydd yr Amgueddfa yn ceisio cynhyrchu incwm newydd trwy dargedu ffynonellau incwm a thrwy ehangu Adran Ddatblygu yr Amgueddfa. Cafodd yr holl ddatblygiadau hyn eu hymgorffori o fewn cynllun strategol yr Amgueddfa, sy'n eu gosod yng nghyd-destun cyffredinol nodau ac amcanion yr Amgueddfa.

Camau o ran cyflogi gweithwyr anabl

Mae'r Amgueddfa yn gweithredu trefn recriwtio anwahaniaethol a bydd bob amser yn barod i ystyried ceisiadau gan bobl anabl a phenodi pobl anabl. At hynny, bydd yr Amgueddfa yn gwneud pob ymdrech i sicrhau bod gweithwyr anabl yn cael y cyfleusterau angenrheidiol i allu gweithio'n effeithiol. Hefyd, mae cynllun strategol yr Amgueddfa yn cynnwys buddsoddi mewn cyfleusterau cyhoeddus i wella mynediad i'r anabl i adeiladau, a mynediad at wybodaeth.

Polisi Iaith Gymraeg

Cwblhawyd cyfnod yr ymgynghoriad cyhoeddus ar y Cynllun Iaith Gymraeg drafft ac fe'i cyflwynwyd i Fwrdd yr Iaith Gymraeg. Cafwyd sylwadau ffafriol gan y Bwrdd ac mae'r Cynllun yn cael ei weithredu ar hyn o bryd.

Y flwyddyn 2000

Yn debyg i lawer o sefydliadau eraill, roedd perygl nad fyddai rhai rhannau o systemau cyfrifiadurol yr Amgueddfa yn gweithio yn 2000. Fe fu'r Amgueddfa yn asesu'r peryglon posibl

gan gymryd camau priodol trwy gyfrwng Tasglu'r Flwyddyn 2000. Bu'r Tasglu yn adrodd gerbron Pwyllgor Archwilio yr Amgueddfa a'r Cyngor, ac yn adrodd yn rheolaidd i Gynulliad Cenedlaethol Cymru. Ni chafodd y newid blwyddyn effaith ar unrhyw rai o systemau allweddol yr Amgueddfa. Cyfanswm y gost yn fras i'r Amgueddfa oedd £200,000 (gan gynnwys amser staff) er bod llawer o'r offer a brynwyd yn rhan o waith uwchraddio y bwriedid ei wneud i'r systemau cyfrifiadurol.

Effaith Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Dan Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998, ysgwyddodd Cynulliad Cenedlaethol Cymru gyfrifoldeb am ariannu'r Amgueddfa o 1 Gorffennaf 1999. Mae'r Amgueddfa yn bwriadu deisebu'r Cyfrin Gyngor i gael y newidiadau angenrheidiol i'w Siarter Frenhinol yn ystod 2000/01.

Camau i gynnal neu ddatblygu'r ddarpariaeth wybodaeth ac ymgynghori â gweithwyr

Mae'r Amgueddfa yn cyfleu gwybodaeth i'w gweithwyr mewn nifer o ffyrdd, yn eu plith: briffio timau o staff yn rheolaidd, anerchiadau chwarterol gan y Cyfarwyddwr i'r holl staff, memoranda agored, memoranda at Benaethiaid Adrannau a thrwy ymgynghori a thrafod â'r Undeb Llafur adrannol, lle ceir cyfarfodydd ffurfiol ac anffurfiol.

Aelodaeth y Llys a'r Cyngor

Ar 10 Hydref 1990, caniatwyd Siarter Frenhinol a Statudau atodol newydd i'r Amgueddfa (sy'n elusen gofrestredig (Rhif Elusen 525774, Rhif TAW. GB 134 5978 43). Newidiodd y Siarter newydd gyfansoddiad Llys a Chyngor yr Amgueddfa, gan gadarnhau mai 'Amgueddfa Genedlaethol Cymru' ('The National Museum of Wales') yw'r corff corfforaethol olynol i'r hyn a enwyd yn y Siarter wreiddiol.

Yr awdurdod gweithredol yw'r Cyngor sy'n gyfrifol am reoli a gweinyddu cyllid ac eiddo'r Amgueddfa lle cyflwynir yr holl arian a gyfrennir gan y Trysorlys neu sy'n deillio o ffynonellau eraill a'r holl dir, adeiladau, neu roddion mewn nwyddau a ddyfeisir neu a ganiateir er dibenion y sefydliad.

Yn ychwanegol at y rhagair hwn, ceir manylebau o aelodau'r Llys a'r Cyngor a enwebwyd ar 31 Mawrth 2000, gan gynnwys y rhai a adawodd neu a ddechreuodd yn ystod y flwyddyn. Mae ymddiriedolwyr yr Amgueddfa yn aelodau o'r Cyngor.

Archwilydd

Cafodd y cyfrifon eu harchwilio gan Archwilydd Cyffredinol Cymru yn unol ag Adran 9 (8) Deddf Amgueddfeydd ac Oriolau 1992.

Anna Southall

Swyddog Cyfrifo a Chyfarwyddwr
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar 29 Awst 2000

G. Wyn Howells

Trysorydd, ar ran y Cyngor
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar 29 Awst 2000

LLYS Y LLYWODRAETHWYR (Ar 31 Mawrth 2000)

LLYWYDD

M. C. T. Prichard, C.B.E., D.L., B.A.

IS-LYWYDD

Alun Thomas, B.A., F.C.A.

TRYSORYDD

G. Wyn Howells A.C.I.B.

AELODAU O'R CYNGOR

NAD YDYNT YN AELODAU'R LLYS FEL ARALL

Syr R. Hanbury-Tenison, K.C.V.O., J.P., K.St.J., F.R.S.A.

Mrs A. Carey-Evans

B. K. Thomas, C.B.E. (tan fis Mehefin 99)

W.B. Cleaver, O.St.J., B.Sc., C.Eng., F.I., MinE (tan fis Ionawr 00)

R. G. Thomas, OBE., LLB., CIMgt. (o fis Ionawr 00)

J.W. Evans C.B.E., M.A. (o fis Ionawr 00)

PENODWYD GAN ARGLWYDD LYWYDD Y CYFRIN GYNGOR

AC YSGRIFENNYDD GWLADOL CYMRU

Mrs Eirlys Pritchard Jones

Dr Susan J. Davies, B.A., PhD

Dr Nancy M. Edwards, B.A., PhD., F.S.A.

M. J. M. Clarke, M.A., D.L. (tan fis Mawrth 00)

R. G. Thomas, OBE., LLB., CIMgt. (tan fis Ionawr 00)

LLYFRGELL GENEDLAETHOL CYMRU

T. A. Owen, M.A. (OXON), M.A. (CYMRU), F.R.S.A.

PRIFYSGOL CYMRU

Roderic Bowen, Q.C., M.A., LL.D.

Y Cynghorydd H. M. Morgan, M.B.E. (tan fis Ionawr 00)

CYD-BWYLLGOR ADDYSG CYMRU

Y Cynghorydd D. Parry Jones

AELODAU SENEDDOL CYMRU

R. Morgan, M.A., A.C. (tan fis Mehefin 99)

P. P. Murphy, M.A. (tan fis Tachwedd 99)

Barry Jones, B.Sc.

Dafydd Wigley, A.C.

W. Griffiths

PENODWYD GAN Y LLYS

T. G. Jones, B.A.

J. A. Davies, B.Sc., M.A., Ph.D.

D. C. Jones-Davies, O.B.E., J.P., M.Phil., F.R.S.A.

Syr D. C. Mansel-Lewis, K.C.V.O., J.P., B.A., K.St.J., F.R.S.A.

Capt Gwyn D. Pari-Huws

H. Jones

D. Bowen Lewis

CYNYRCHIOLWYR AWDURDODAU LLEOL

Y Cynghorydd A. Earle
Y Cynghorydd J. G. Jenkins
Y Cynghorydd R. W. Hughes
Y Cynghorydd P. G. Larsen
Y Cynghorydd P. M. Thomas
Y Cynghorydd D. Phillips
Dr C. Grace

Tan fis Medi 99

Y Cynghorydd S.M. Richards
Y Cynghorydd T.G. Davies
Y Cynghorydd Mrs R. Butler
Y Cynghorydd D.A. Eastwood
Y Cynghorydd C. Jones
Y Cynghorydd S. Matthews

O fis Hydref 99

Y Cynghorydd R. Francis Davies
Y Cynghorydd D. Rogers
Y Cynghorydd J.A.H. Harries
Y Cynghorydd R. Cass
Y Cynghorydd R.H. Poole
Y Cynghorydd J. Huish

SEFYDLIADAU YNG NGHYMURU

Cymdeithas Hynafiaethau Cymru:	K. Mascetti
Cyngor yr Eisteddfod Genedlaethol Frenhinol:	G.E Humphreys
Cymdeithas Amgueddfa Genedlaethol Cymru:	H. Looker
Y Cyngor Amgueddfeydd yng Nghymru:	J. Pembroke
TUC Cymru:	Ms. A. Wellington
Cyngor Cymru y CBI:	D. K. Jones, B.Sc.
Yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol:	M. A. McLaggan
Cyngor Celfyddydau Cymru:	Sybil Crouch (o fis Ebrill 1999)
Bwrdd Croeso Cymru:	Jonathan Jones
Ymddiriedolaethau Bywyd Gwyllt Cymru Cyf:	Mrs J. Raum, B.Sc., M.I.Biol., C.Biol.
Cyngor Cefn Gwlad Cymru:	P. Loveluck
Cyngor Archeoleg Prydain:	F. L. Llewelyn
Ffederasiwn Amgueddfeydd ac Oriolau yng Nghymru:	C. J. Delaney, B.Sc.

Y CYNGOR

(Ar 31 Mawrth 2000)

LLYWYDD

M. C. T. Prichard, C.B.E., D.L., B.A.

IS-LYWYDD

Alun Thomas, B.A., F.C.A.

TRYSORYDD

G. Wyn Howells, A.C.I.B.

PENODWYD GAN YSGRIFENNYDD GWLADOL CYMRU

Dr Susan J. Davies, B.A., PhD

Mrs Eirlys Pritchard Jones

Dr Nancy M Edwards, B.A., PhD., F.S.A.

ETHOLWYD GAN LYS Y LLYWODRAETHWYR

R. G. Thomas, O.B.E. LL.B CIMgt (tan fis Ionawr 00)

M J M Clarke, M.A., D.L.

D.K. Jones, B.Sc.

D. Bowen Lewis

ETHOLWYD GAN Y CYNGOR

Syr R. Hanbury-Tenison, K.C.V.O., J.P., K.St.J., F.R.S.A.

W. B. Cleaver, O.St.J., B.Sc., C.Eng., F.I.Min.E. (tan fis Ionawr 00)

Mrs A. Carey-Evans

R. G. Thomas, O.B.E. LL.B CIMgt (o fis Ionawr 00)

J.W. Evans C.B.E., M.A. (o fis Ionawr 00)

Datganiad ar y System Rheolaeth Ariannol Fewnol

Fel Swyddog Cyfrifeg rwy'n cydnabod fy nghyfrifoldeb dros sicrhau bod Amgueddfa Genedlaethol Cymru yn cynnal a gweithredu system rheolaeth ariannol fewnol effeithiol. Ni all y system roi sicrwydd absoliwt, eithr sicrhad rhesymol yn unig, bod asedau wedi'u diogelu, bod trafodion wedi'u hawdurdodi a'u cofnodi'n briodol, a bod gwallau neu anghysonderau perthnasol naill ai'n cael eu hatal neu yn sicr o gael eu darganfod o fewn cyfnod priodol.

Mae'r system ar gyfer rheoli arian yn fewnol wedi'i seilio ar fframwaith o wybodaeth reolaidd i reolwyr, rheoliadau ariannol, trefniadau gweinyddol yn cynnwys gwahanu dyletswyddau a dirprwyo ar wahanol lefelau, yn ôl cyfarwyddyd gan Drysorlys Ei Mawrhydi, Cynulliad Cenedlaethol Cymru (y Swyddfa Gymreig tan 1 Gorffennaf 1999) a Chyngor Amgueddfa Genedlaethol Cymru.

Yn benodol mae'n cynnwys:

- * systemau cyllidebu cynhwysfawr gyda chyllideb flynyddol a gymeradwyir gan y Cyngor;
- * arolygon rheolaidd gan yr Ymddiriedolwyr o adroddiadau chwarterol a blynyddol sy'n dangos y perfformiad ariannol gyferbyn â'r argoelion;
- * gosod targedau i fesur y perfformiad ariannol a pherfformiadau eraill;
- * trefniadau'r Ymddiriedolwyr i arolygu'r cyllidebau a chytuno ar y cyllidebau;
- * canllawiau rheoli buddsoddiadau cyfalaf wedi'u diffinio'n eglur.

Mae gan Amgueddfa Genedlaethol Cymru wasanaeth archwilio mewnol dan gytundeb i un o'r prif gwmnïau o Gyfrifwyr siartredig, sy'n gweithredu yn ôl safonau a ddiffinnir yn Llawlyfr Archwilio Mewnol y Llywodraeth. Mae gwaith y gwasanaeth archwilio mewnol yn cael ei gyfarwyddo gan ddadansoddi'r risg sy'n wynebu'r corff, ac mae cynlluniau archwilio mewnol blynyddol yn cael eu seilio ar y dadansoddiad hwn. Bydd dadansoddiad o'r risg a'r cynlluniau mewnol yn cael eu cymeradwyo gan Bwyllgor Archwilio'r corff a'u cymeradwyo gennyf fi. Bob blwyddyn o leiaf, fe fydd Pennaeth yr Archwiliad Mewnol yn rhoi adroddiad i mi ar weithgarwch archwilio mewnol yn Amgueddfa Genedlaethol Cymru. Mae'r adroddiad yn cynnwys barn annibynnol ar ba mor addas ac effeithiol yw system rheoli ariannol mewnol Amgueddfa Genedlaethol Cymru.

Bydd fy arolwg ar effeithiolrwydd y system rheoli ariannol mewnol yn cael ei gyfarwyddo gan waith yr archwilwyr mewnol, y Cyngor a'r Pwyllgor Archwilio, sy'n goruchwyllo gwaith yr archwilydd mewnol, a sylwadau a wneir gan yr archwilwyr allanol yn eu llythyr rheoli ac mewn adroddiadau eraill.

Gweithredu Adroddiad Turnbull

A minnau'n Swyddog Cyfrifo, rwy'n ymwybodol o argymhellion Pwyllgor Turnbull ac rwy'n cymryd camau rhesymol i gydymffurfio â gofyniad y Trysorlys i baratoi datganiad rheoli mewnol ar gyfer y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2002, yn unol â chanllawiau a gafwyd ganddynt.

Anna Southall
Swyddog Cyfrifo

29 Awst 2000

Datganiad o Gyfrifoldebau'r Cyngor a'r Cyfarwyddwr

Dan adran 9(4) Deddf Amgueddfeydd ac Orielau 1992, rhaid i Fwrdd Ymddiriedolwyr (Cyngor) Amgueddfa Genedlaethol Cymru baratoi datganiad o gyfrifon ar gyfer pob blwyddyn ariannol ar ffurf ac ar sail a bennir gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru a chyda chaniatâd y Trysorlys. Cafodd y cyfrifon eu paratoi i ddangos arolwg gwir a theg ar weithgareddau ariannol yr Amgueddfa yn ystod y flwyddyn a'i sefyllfa ariannol ar ddiwedd y flwyddyn.

Wrth baratoi cyfrifon yr Amgueddfa rhaid i'r Ymddiriedolwyr:

- * ufuddhau i gyfarwyddyd am gyfrifon a gyflwynir gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru gan gynnwys y gofynion perthnasol o ran cyfrifeg a datgelu a'u cymhwyso'n gyson;
- * barnu ac amcangyfrif mewn ffordd resymol a gochelgar;
- * nodi a yw safonau cyfrifeg cymwys a datganiadau o arferion cymeradwy wedi'u dilyn a datgelu ac egluro unrhyw wro materol yn y datganiadau ariannol;
- * paratoi'r adroddiadau ariannol ar sail busnes gweithredol, oni bai ei bod yn amhriodol rhagdybio y bydd yr Amgueddfa yn parhau i weithredu.

Mae Swyddog Cyfrifo Cynulliad Cenedlaethol Cymru wedi pennu'r Cyfarwyddwr yn Swyddog Cyfrifo Amgueddfa Genedlaethol Cymru. Mae cyfrifoldebau perthnasol y Cyfarwyddwr, gan gynnwys cyfrifoldeb am briodoldeb a rheoleidd-dra cyllid cyhoeddus y mae hi'n atebol amdanynt ac am gadw cofnodion priodol, yn cael eu disgrifio ym Memorandwm Swyddogion Cyfrifo Cynulliad Cenedlaethol Cymru a gyflwynwyd gan y Trysorlys.

Tystysgrif ac Adroddiad Archwilydd Cyffredinol Cymru i Aelodau Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Yr wyf yn tystio fy mod wedi archwilio'r datganiadau ariannol ar dudalen 17 i 30 yn unol ag Adran 9(4) Deddf Amgueddfeydd ac Orielau 1992. Paratowyd y datganiadau ariannol hyn o dan y confensiwn cost hanesyddol wedi ei ddiwygio gan ail-brisiad asedau sefydlog a'r polisïau cyfrifo a nodir ar dudalennau 21 a 22.

Fel y disgrifir ar dudalen 11, Cyngor a Chyfarwyddwr Amgueddfa Genedlaethol Cymru, sef y

Priod gyfrifoldebau'r Cyngor, y Cyfarwyddwr a'r Archwilwyr

Swyddog Cyfrifo, sy'n gyfrifol am baratoi'r datganiadau ariannol ac am sicrhau rheoleidd-dra'r trafodion ariannol. Y Cyngor a'r Cyfarwyddwr hefyd sy'n gyfrifol am lunio'r Rhagair. Sefydlwyd fy nghyfrifoldebau i, fel archwiliwr annibynnol, trwy statud a'u llywio gan y Bwrdd Arferion Archwilio ac arweiniad moesegol y proffesiwn archwilio.

Byddaf yn adrodd fy marn ynghylch â yw'r datganiadau ariannol yn rhoi arolwg gwir a theg ac a gawsant eu paratoi'n unol â Deddf Amgueddfeydd ac Orielau 1992 a chyfarwyddyd a wnaed yn ôl y gofynion hynny gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru. Byddaf yn adrodd fy marn a gafodd y gwariant a'r incwm, ym mhob modd materol, eu cymhwyso ar gyfer y dibenion a fwriadwyd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru ac a yw'r trafodion ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu rheoli. Byddaf hefyd yn adrodd os, yn fy marn i, y bydd y Rhagair yn anghyson â'r datganiadau ariannol, os na fydd yr Amgueddfa wedi cadw cofnodion cyfrifeg priodol, neu os na fyddaf yn derbyn yr holl wybodaeth ac esboniadau angenrheidiol ar gyfer fy archwiliad.

Byddaf yn darllen gweddill y wybodaeth a geir yn yr Adroddiad Blynyddol ac ystyried a yw'n gyson â'r datganiadau ariannol a archwilir. Byddaf yn ystyried y goblygiadau o safbwynt fy

nhystysgrif os byddaf yn dod yn ymwybodol o unrhyw gamfyneigiant neu anghysonderau materol o fewn y datganiadau ariannol.

Byddaf yn ystyried a yw'r datganiad ar dudalen 14 yn dangos bod yr Amgueddfa yn cydymffurfio â chanllaw y Trysorlys 'Llywodraeth gorfforaethol: datganiad ar y system rheolaeth ariannol fewnol'. Byddaf yn adrodd os nad yw'n cwrdd â'r gofynion a bennir gan y Trysorlys, neu os yw'r datganiad yn gamarweiniol neu'n anghyson â gwybodaeth arall rwy'n ymwybodol ohoni yn sgîl fy ngwaith archwilio ar y datganiadau ariannol.

Sail y farn

Cynheliais fy archwiliad yn unol â Safonau Archwilio a gyflwynwyd gan y Bwrdd Arferion Archwilio. Mae'n cynnwys archwilio, ar sail profion, tystiolaeth sy'n berthnasol i'r symiau, y datgeliadau a rheoleidd-dra trafodion ariannol a gynhwysir yn y datganiadau ariannol. Fe fydd hefyd yn cynnwys asesu'r amcangyfrifon a'r barnau sylweddol a wneir gan y Cyngor a'r Cyfarwyddwr wrth baratoi'r datganiadau ariannol, ac a yw'r polisiau cyfrifeg yn briodol i amgylchiadau'r Amgueddfa, wedi'u cymhwysu'n gyson a'u datgelu'n addas.

Cynlluniais a chyflawnais fy archwiliad er mwyn casglu'r holl wybodaeth ac esboniadau a oedd yn fy marn i yn angenrheidiol er mwyn i mi gasglu digon o dystiolaeth i roi sicrwydd rhesymol bod y datganiadau ariannol yn rhydd rhag camfyneigiant materol, boed hynny'n anfwriadol, neu drwy dwyll neu afreoleidd-dra arall ac, ym mhob modd materol, bod y gwariant a'r incwm wedi cael eu defnyddio ar gyfer y dibenion a fwriadwyd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru a bod y trafodion ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu rheoli. Wrth grisialu fy marn rwyf hefyd wedi gwerthuso'n gyffredinol pa mor addas y cyflwynwyd y wybodaeth yn y datganiadau ariannol.

Barn

Yn fy marn i:

- * mae'r datganiadau ariannol yn rhoi arolwg gwir a theg o gyflwr materion Amgueddfa Genedlaethol Cymru ar 31 Mawrth 2000 ac o'r adnoddau a ddaeth i mewn a'r modd y'u defnyddiwyd, a llif arian, am y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny ac y'u paratowyd yn unol â Deddf Amgueddfeydd ac Orielau 1992 a chyfarwyddyd a wnaed yn ôl y gofynion hynny gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru; ac
- * ym mhob modd materol fe gafodd y gwariant a'r incwm eu defnyddio ar gyfer y dibenion a fwriadwyd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru ac mae'r trafodion ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu rheoli.

Nid oes gennyf unrhyw sylwadau i'w gwneud ar y datganiadau ariannol hyn:

John Bourn
Archwilydd Cyffredinol Cymru
11 Medi 2000

Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1NA

Datganiad o Weithgareddau Ariannol am y Flwyddyn Ariannol a Ddaeth i Ben ar 31 Mawrth 2000

	Nodiadau	Cronfeydd cyhoeddus Cyfyngedig Angh'edig		Cronfeydd preifat Cyfyngedig Angh'edig		Cyfanswm 1999/00 1998/99 Ail ddatganwyd	
		£000	£000	£000	£000	C'swm £000	C'swm £000
Adnoddau a Dderbyniwyd							
Grantiau Derbyniadwy	2	2,901	11,578	0	0	14,479	14,610
Rhoddion a Chymynroddion		420	23	348	84	875	702
Incwm Buddsoddiadau		0	0	46	10	56	53
Incwm Mynediad		0	802	0	0	802	907
Gwerthiannau Net yn y Siopau	3	0	263	0	0	263	243
Incwm Arall	4	<u>61</u>	<u>571</u>	<u>4</u>	<u>1</u>	637	<u>1,088</u>
C'cyfanswm Yr Adnoddau a Dderbyniwyd		<u>3,382</u>	<u>13,237</u>	<u>398</u>	<u>95</u>	<u>17,112</u>	<u>17,603</u>
Adnoddau a Wariwyd	5&6						
Gwariant Elusennol:							
Casglu a Chadwraeth		1,956	2,953	192	0	5,101	5,499
Ymchwil		534	723	53	0	1,310	1,306
Arddangos ac Addysgu		<u>639</u>	<u>1,770</u>	<u>55</u>	<u>0</u>	<u>2,464</u>	<u>3,254</u>
		3,129	5,446	300	0	8,875	10,059
Gwariant Cefnogol		<u>518</u>	<u>5,904</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>6,422</u>	<u>6,349</u>
Cyfanswm Gwariant Uniongyrchol		3,647	11,350	300	0	15,297	16,408
Gwariant Arall:							
Codi Arian a Chyhoedduswyd		65	686	1	147	899	1,312
Rheoli a Gweinyddu		<u>98</u>	<u>965</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>1,063</u>	<u>951</u>
Cyfanswm Gwariant Arall		163	1,651	1	147	1,962	2,263
Cyfanswm yr Adnoddau a Wariwyd		<u>3,810</u>	<u>13,001</u>	<u>301</u>	<u>147</u>	<u>17,259</u>	<u>18,671</u>
Adnoddau Net a Dderbyniwyd cyn costau tybiannol		(428)	236	97	(52)	(147)	(1,068)

Datganiad o Weithgareddau Ariannol am y Flwyddyn Ariannol a Ddaeth i Ben ar 31 Mawrth 2000 (parhad)

	Cronfeydd cyhoeddus		Cronfeydd preifat		Cyfanswm	
	Cyfyngedig	Angh'edig	Cyfyngedig	Angh'edig	1999-00	1998-99
Nodiadau	£000	£000	£000	£000	Ail ddatganwyd £000	£000
Cyfanswm a ddygwyd ymlaen o'r dudalen flaenorol	(428)	236	97	(52)	(147)	(1,068)
Cost tybiannol cyfalaf	<u>(3,613)</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>(3,613)</u>	<u>(3,526)</u>
Adnoddau Net a Dderbyniwyd/(Wariwyd) yn Cynnwys	(4,041)	236	97	(52)	(3,760)	(4,594)
Enillion/(Colledion) wrth werthu asedau sefydlog a fwriadwyd er defnydd elusennol	95	0	0	0	95	(69)
Gwrthdroi cost tybiannol cyfalaf	3,613	0	0	0	3,613	3,526
Trosglwyddo crynswth rhwng y cronfeydd	<u>(118)</u>	<u>(138)</u>	<u>253</u>	<u>3</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Adnoddau Net a Dderbyniwyd/(Wariwyd) ar Gyfer y Flwyddyn Ariannol	(451)	98	350	(49)	(52)	(1,137)
Enillion nas sylweddolir wrth ailbriso asedau sefydlog a fwriadwyd er Defnydd Elusennol	7	1,107	0	0	1,107	2,929
Enillion/(Colledion) nas sylweddolir wrth ailbriso buddsoddiadau ar y farchnad	8	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>69</u>	<u>84</u>	<u>(29)</u>
Symudiad Net yn y Cronfeydd yn ystod y Flwyddyn Ariannol	656	98	419	(34)	1,139	1,763
Gweddill y Cronfeydd a ddygwyd ymlaen ar 1 Ebrill	15	57,590	310	1,423	<u>59,642</u>	<u>57,879</u>
Gweddill y Cronfeydd a ddygwyd ymlaen ar 31 Mawrth	15	<u>58,246</u>	<u>408</u>	<u>1,842</u>	<u>60,781</u>	<u>59,64</u>

Mae'r holl weithgareddau yn parhau.

Mae'r nodiadau ar dudalennau 21 i 30 yn rhan o'r cyfrifon hyn.

Mantolen ar 31 Mawrth 2000

	Nodiadau	2000 £000	2000 £000	1999 £000
Asedau Sefydlog				
Asedau dirweddol	7	53,745		52,706
Buddsoddiadau	8	<u>1,721</u>		<u>1,637</u>
			55,466	54,343
Asedau Cyfredol				
Stoc	9	405		379
Dyledwyr sy'n ddyledus o fewn 12 mis	10	937		919
Dyledwyr sy'n ddyledus ar ôl mwy na 12 mis	10	4,200		4,300
Buddsoddiadau	11	13		13
Arian yn y banc ac mewn llaw		<u>689</u>		<u>530</u>
		6,244		6,141
Credydwyr				
Symiau sy'n ddyledus o fewn blwyddyn	12	<u>(762)</u>		<u>(601)</u>
Asedau Cyfredol Net			<u>5,482</u>	<u>5,540</u>
Cyfanswm yr Asedau Wedi Tynnu'r Dyledion Cyfredol				
			<u>60,948</u>	<u>59,883</u>
Darpariaethau ar Gyfer Dyledion a Threuliau				
Costau'r Cynllun Diswyddo	13&14		(167)	(241)
Asedau Net			<u>60,781</u>	<u>59,642</u>
Cronfeydd				
	15			
Cyhoeddus Cyfyngedig		58,246		57,590
Cyhoeddus Anghyfyngedig		408		310
Preifat Cyfyngedig		1,842		1,423
Preifat Anghyfyngedig		<u>285</u>		<u>319</u>
			<u>60,781</u>	<u>59,642</u>

Llofnodwyd ar ran yr Ymddiriedolwyr gan
Anna Southall
 Swyddog Cyfrifo a Chyfarwyddwr
 Cymeradwywyd a llofnodwyd ar 29 Awst 2000

G. Wyn Howells
 Trysorydd, ar ran y Cyngor
 Cymeradwywyd a llofnodwyd ar 29 Awst 2000

Mae'r nodiadau ar dudalennau 21 i 30 yn rhan o'r cyfrifon hyn.

Datganiad o'r Llif Arian ar Gyfer y Flwyddyn a Ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2000

	Nodiadau	1999-00 £000	1998-99 £000
Arian Net a Dderbyniwyd/(a Dalwyd) o Weithgareddau'r Busnes	16	704	(164)
Gwariant Cyfalaf a Buddsoddiad Ariannol	17	(545)	(910)
Rheoli adnoddau rhyddion	18	<u>0</u>	<u>382</u>
Cynnydd/(Gostyngiad) mewn Arian	19	<u>159</u>	<u>(692)</u>

Mae'r nodiadau ar dudalennau 21 i 30 yn rhan o'r cyfrifon hyn.

Nodiadau ar y Cyfrifon a Ddaeth i Ben ar 31 Mawrth 2000

1. Polisiau Cyfrifo

1.1 Sail Cyfrifo

Cafodd y Cyfrifon eu paratoi dan gonfensiwn cost hanesyddol, wedi'i addasu i gynnwys ailbrisio asedau sefydlog diriaethol yn ôl eu gwerth i'r Amgueddfa. Cawsant eu paratoi yn unol â Chyfarwyddyd Cyfrifon a gyflwynwyd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru gyda chaniatâd y Trysorlys. Heb gyfyngu ar y wybodaeth a roddir mae'r Cyfrifon yn cwrdd â gofynion cyfrifo a datgelu y Datganiad o Arferion a Argymhellir: Cyfrifo i Elusennau a gyflwynir gan y Comisiynwyr Elusennau ar gyfer Lloegr a Chymru a'r datganiadau cyfrifo a gyflwynir neu a fabwysiedir gan y Bwrdd Safonau Cyfrifo i'r graddau y mae'r gofynion hynny'n briodol.

1.2 Adnoddau a Dderbynir

Mae'r holl incwm yn cael ei gydnabod yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol pa fo amodau eu derbyn wedi'u bodloni. Mae grantiau'n cael eu credydu i'r Datganiad o Weithgareddau Ariannol ar sail eu derbyn. Mae incwm ar gyfer gwasanaethau a gyflawnir yn cael ei gredu pan ddarperir y gwasanaeth. Rhoddir cyfrif am gyfraniadau a chymynroddion pa fo amodau eu derbyn wedi'u bodloni.

1.3 Asedau Sefydlog Diriaethol

Mae eiddo ar brydles a rhydd-ddaliadau yn cael eu prisio yn ôl cost eu hamnewid ar ôl dibrisiant. Bydd gwaith cynnal a chadw arferol ar yr eiddo yn cael ei ddileu yn y flwyddyn y gwneir y gwaith.

Bydd peiriannau, offer, gosodion a ffitiadau yn cael eu prisio yn ôl cost eu hamnewid.

Ni fydd eitemau cyfalaf sy'n costio llai na £5,000 yn cael eu cyfalafu.

1.4 Dibrisiant

Fe fydd dibrisiant yn cael ei godi ar asedau sefydlog diriaethol (heb gynnwys tir rhydd-ddaliadol). Dyma'r prif gyfraddau, gan ddefnyddio'r dull llinol:

Bydd eiddo rhydd-ddaliadol ac eiddo ar brydlesau hir yn cael eu dibrisio dros gyfnod eu hoes ddefnyddiol rhwng 5 a 125 mlynedd.

Bydd eiddo ar brydlesau byr yn cael eu hamorteiddio dros oes y brydles.

Bydd peiriannau, offer, gosodion a ffitiadau yn cael eu dibrisio dros 10 mlynedd. Mewn achosion penodol e.e. eitemau sy'n ddarostyngedig i newidiadau technolegol neu lle bydd ffactor darfodol uchel, defnyddir oes o bum mlynedd.

1.5 Cronfeydd

Mae Cronfeydd Cyhoeddus neu Gronfeydd Preifat Anghyfyngedig ar gael i'w defnyddio yn ôl doethineb yr Ymddiriedolwyr er mwyn hyrwyddo amcanion cyffredinol yr Amgueddfa.

Y Cronfeydd Cyfyngedig Cyhoeddus yw'r Grantiau Cyfalaf a'r Grantiau Pwrcasu Sbesimenau a dderbynir gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru.

Cronfeydd Cyfyngedig Preifat yw cronfeydd sy'n amodol ar gyfyngiadau penodol wedi'u gorfodi gan gyfranwyr. Rhaid gwario'r cronfeydd hyn yn unol â gweithredoedd eu sefydlu yn unig.

1.6 Sbesimenau

Bydd eitemau a brynir ar gyfer y casgliad yn cael eu rhoi yn erbyn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol ym mlwyddyn eu prynu. Bydd sbesimenau a brynir gan ddefnyddio Grant Prynu Sbesimenau gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru yn cael eu dangos dan bennawd y Cronfeydd Cyhoeddus Cyfyngedig yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol.

1.7 Stoc

Bydd yr Amgueddfa yn cadw stoc o gyhoeddiadau ac eitemau eraill sydd ar werth yn ei Siopau. Mae'r rhain wedi'u prisiao ar gost isaf a gwerth net eu sylweddoli. Ym marn y Cyngor, nid oes gwahaniaeth materol rhwng cost hanesyddol y stoc a'r gost adnewyddu gyfredol.

1.8 Buddsoddiadau

Dangosir buddsoddiadau yn ôl eu gwerth ar y farchnad. Bydd enillion a cholledion wrth werthu yn cael eu credydu neu eu tynnu o'r Datganiad o Weithgareddau Ariannol. Bydd symudiadau yng ngwerth buddsoddiadau ar y farchnad a ddelir ar ddiwedd y flwyddyn hefyd yn cael eu hadlewyrchu yn y datganiad hwnnw yn unol â'r Datganiad o Arferion a Argymhellir: Cyfrifo i Elusennau.

1.9 Ymchwil a Datblygu

Bydd gwariant ar ymchwil a datblygu yn cael ei roi yn erbyn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol yn y flwyddyn y mae'n digwydd.

1.10 Trethiant

Cafodd yr Amgueddfa statws elusenol gan Gyllid y Wlad. Bydd Treth ar Werth na ellir ei hadfer sy'n codi wrth wario ar weithgareddau anfasnachol yn cael ei rhoi yn erbyn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol.

1.11 Pensiynau

Bydd cyfraniadau tuag at Gynllun Pensiwn Amgueddfa Genedlaethol Cymru yn cael eu rhoi yn erbyn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol er mwyn gwasgaru cost pensiynau dros fywyd gwaith y gweithwyr.

1.12 Cost Cyfalaf

Yn ôl cyfarwyddyd Cynulliad Cenedlaethol Cymru, mae llog tybiannol ar gyfalaf sy'n adlewyrchu cost y cyfalaf a ddefnyddir yn cael ei gynnwys yn y costau gweithredu a'i gyfrifo yn ôl 6% o'r cyfalaf a ddefnyddir.

2. Grantiau Derbyniadwy

	1999-00	1998-99
	£000	£000
Grant Cyfalaf mewn Cymhorthdal	775	1,170
Grant Prynu Sbesimenau mewn Cymhorthdal	1,278	740
Grant Refeniw mewn Cymhorthdal	11,463	10,622
Cronfa Cyfalaf Moderneiddio	199	0
Grantiau gan gyrff eraill y llywodraeth	764	2,078
	14,479	14,610

Derbyniodd yr Amgueddfa gyfanswm Grantiau gan y Swyddfa Gymreig ac o 1 Gorffennaf 1999 gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru sef £13,745,000 (£12,532,000 ym 1998-99) yn cynnwys Cyfalaf, Prynu Sbesimenau, Grant Refeniw mewn Cymhorthdal a Chronfa Cyfalaf Moderneiddio a nawdd ar gyfer arddangosfa Paul Robeson, grant penodol o £100,000 a ryddhawyd gan dderbyniadau yn sgîl gwerthu Amgueddfa Diwydiant a Môr Cymru (£3,000,000 ym 1998-99).

3. Gweithgareddau'r Siopau

	1999-00	1998-99
	£000	£000
Gwerthiant	<u>607</u>	<u>588</u>
Cost Gwerthiant:		
Prynu	(343)	(348)
Cynnydd/(Gostyngiad) yn y Stoc	<u>(1)</u>	<u>3</u>
Gwerthiant Net y Siopau:	<u>263</u>	<u>243</u>

Mae'r costau staff, o dan Cronfeydd Cyhoeddus (Anghyfyngedig), yn cynnwys £194,000 (£193,000 1998-99) ar gyfer costau staff y siopau. Mae'r costau uniongyrchol eraill yn cynnwys £22,000 (£15,000 1998-99) ar gyfer costau gweithredol y siopau a £18,000 ar gyfer stoc a ddilewyd. Cyfanswm cyfraniadau'r Siopau i Gronfeydd Cyhoeddus (Anghyfyngedig) oedd £29,000 (£36,000 1998-99).

4. Incwm Arall

	Cronfeydd Cyhoeddus		Cronfeydd Preifat		1999-00 1998-99	
	Cyfyngedig	Angh'edig	Cyfyngedig	Angh'edig	C'swm	
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Grantiau ac Incwm Ysgolion, Addysg	0	38	0	0	38	114
Incwm hawlfraint ac ymchwil	0	170	0	0	170	194
Nawdd	61	5	0	0	66	337
Gweithgareddau corfforaethol, rhenti a ffioedd cyfleuster	0	297	0	0	297	335
Llog Banc	0	16	4	1	21	73
Arddangos crefftau a chyfraniadau at gostau'r Amgueddfa	<u>0</u>	<u>45</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>45</u>	<u>35</u>
	<u>61</u>	<u>571</u>	<u>4</u>	<u>1</u>	<u>637</u>	<u>1,088</u>

5. Cyfanswm yr Adnoddau a Wariwyd

	Costau Staff Eraill £000	Costau Uniongyrchol £000	Costau Dibrisiant £000	Costau 1999-00 £000	Costau ail ddatganwyd £000
Gwariant Uniongyrchol					
Gwariant Elusennol					
Casglu a Chadwraeth	2,068	2,852	181	5,101	5,499
Ymchwil	572	688	50	1,310	1,306
Arddangos ac Addysgu	<u>587</u>	<u>1,826</u>	<u>51</u>	<u>2,464</u>	<u>3,254</u>
	3,227	5,366	282	8,875	10,059
Gwariant Ategol	<u>4,947</u>	<u>1,043</u>	<u>432</u>	<u>6,422</u>	<u>6,349</u>
Cyfanswm Gwariant Uniongyrchol	<u>8,174</u>	<u>6,409</u>	<u>714</u>	<u>15,297</u>	<u>16,408</u>
Gwariant Arall					
Codi Arian a Chyhoedduswydd	482	385	32	899	1,312
Rheoli a Gweinyddu	<u>679</u>	<u>325</u>	<u>59</u>	<u>1,063</u>	<u>951</u>
	1,161	710	91	1,962	2,263
Cyfanswm yr Adnoddau a Wariwyd					
Costau Tybiannol	<u>9,335</u>	<u>7,119</u>	<u>805</u>	<u>17,259</u>	<u>18,671</u>

ADRODDIAD ARIANNOL 1999-2000

Mae gwariant yn cael ei ddyrannu ar draws y chwe phennawd gwariant ar sail dosraniad y staff, gofod y llawr neu drwy ddyraniad uniongyrchol. Bu newid sylweddol o ran dosbarthu staff yn enwedig rhwng Arddangos ac Addysg, ac Ategol (gweler Nodyn 6b). Cafodd cymharydd y flwyddyn flaenorol ei ailddatgan yn unol â hynny, er nad oes unrhyw effaith ar gyfanswm yr adnoddau a wariwyd ym 1998-99.

Mae'r swm o £24,500 (£27,000 ym 1998-99) yn cael ei gynnwys yn rheoli a gweinyddu ar gyfer tâl yr archwilyr, £21,500 ar gyfer y ffi archwilio a £3,000 ar gyfer gwaith arall.

6. Costau Staff

	1999-00 £000	1998-99 £000
(a) (a) Costau Staff yn ystod y flwyddyn:		
Cyflogau a Thâl	7,866	7,720
Costau Nawdd Cymdeithasol	538	569
Costau Pensiwn Eraill	931	399
Costau Diswyddo	0	647
	<u>9,335</u>	<u>9,335</u>
(b) Dyma nifer gyfartalog fisol y Gweithwyr	1999-00 Nifer	1998-99 Nifer
Casglu a Chadwraeth	103	106
Ymchwil	28	29
Arddangos ac Addysgu	29	101
Ategol	246	162
Codi Arian a Chyhoedduswydd	18	29
Rheoli a Gweinyddu	34	28
	<u>458</u>	<u>455</u>

Gwelwyd adolygiad arwyddocaol ar y broses o gatedoreiddio staff, yn arbennig rhwng yr adranau Arddangosfeydd, Addysg a Chefnogaeth. Yn unol â'r adolygiad hwn, mae ffigyrau cymharol y flwyddyn flaenorol wedi cael eu hail-nodi. Serch hynny, nid oes unrhyw effaith ar gyfartaledd misol y gweithwyr ym 1998-99.

(c) Roedd hawliau cyflog a phensiwn uwch swyddogion yr Amgueddfa fel a ganlyn:

	Oedran	Cyflog (£)	Cynnydd real mewn pensiwn yn 60 (£)	Cyfanswm pensiwn a gronwyd yn 60 ar 31 Mawrth 2000 (£)
Ms Anna Southall Cyfarwyddwr, AOCC	51	65,520	1,500	3,100
Dr. Eurwyn Wiliam Dirprwy Gyfarwyddwr, AOCC	51	56,039	900	19,000
Ms Ceri Thomas Cyfarwyddwr Materion Cyhoeddus	44	44,966	500	2,600
Mr John Williams-Davies Cyfarwyddwr, Amgueddfa Werin Cymru	50	48,742	700	15,200
Mr Mike Tooby (ymunodd 1 Ion 2000) Cyfarwyddwr, Amgueddfa ac Oriel Genedlaethol	43	11,000	0	100

(ch) Nid yw aelodau'r Cyngor yn derbyn unrhyw dâl. Cyfanswm y teithio, cynhaliaeth a'r lletygarwch a wariwyd gan yr Amgueddfa ar aelodau'r pwyllgor yw £16,000 (£23,000 yn 1998-99).

7. Asedau Sefydlog Diriaethol

	Tir ac Adeiladau Rhydd- ddaliadol £000	Eiddo Prydlesol £000	Peiriannau a Cherbydau £000	Gosodion Ffitiadau ac Offer £000	C'swm £000
Cost neu Brisriad					
Ar 1 Ebrill	12,157	41,672	283	1,215	55,327
Ychwanegiadau yn ystod y flwyddyn	185	308	40	459	992
Pethau a werthwyd yn ystod y flwyddyn (263)	(263)	0	0	(73)	(336)
Ailbrisió	247	857	7	30	1,141
Ar 31 Mawrth	<u>12,326</u>	<u>42,837</u>	<u>330</u>	<u>1,631</u>	<u>57,124</u>
Dibrisiant					
Ar 1 Ebrill	578	1,199	181	663	2,621
Swm ar gyfer y flwyddyn	178	339	44	244	805
Dileu yn sgîl Gwerthu	(29)	0	0	(52)	(81)
Ailbrisiad	<u>3</u>	<u>8</u>	<u>5</u>	<u>18</u>	<u>34</u>
Ar 31 Mawrth	<u>730</u>	<u>1,546</u>	<u>230</u>	<u>873</u>	<u>3,379</u>
Gwerth net					
Ar 31 Mawrth 2000	<u>11,596</u>	<u>41,291</u>	<u>100</u>	<u>758</u>	<u>53,745</u>
Ar 1 Ebrill 1999	<u>11,579</u>	<u>40,473</u>	<u>102</u>	<u>552</u>	<u>52,706</u>

Cafodd asedau diriaethol yr Amgueddfa eu priso'n broffesiynol ar 31 Mawrth 1996 gan Cooke and Arkwright, Syrffewyr Siartredig, yn unol â'r Canllawiau a gyflwynwyd gan Sefydliad Brenhinol y Syrffewyr Siartredig, ac maent yn cael eu mynegrifo'n flynyddol hyd at yr ailbrisiad 5 mlynedd nesaf ym mis Mawrth 2001.

8. Buddsoddiadau Asedau Sefydlog

	1999-00 £000	1998-99 £000
Ar 1 Ebrill	1,637	1,666
Ennill/(Colled) net ar ailbrisiad	84	(29)
Gwerth ar y Farchnad at 31 Mawrth	<u>1,721</u>	<u>1,637</u>

Cost hanesyddol y buddsoddiadau ar 31 Mawrth oedd £951,000 (£951,000 ym 1998/9).

Mae'r portffolio yn cynnwys Cydfuddsoddiadau (Unedau Buddsoddi) a awdurdodwyd gan y Bwrdd Gwarannau a Buddsoddiadau.

9. Stoc

	2000 £000	1999 £000
Nwyddau'r siopau ar werth	245	264
Stoc cyhoeddiadau a gedwir ar wahân	<u>160</u>	<u>115</u>
	<u>405</u>	<u>379</u>

10. Dyledwyr

	2000	1999
	£000	£000
Symiau sy'n ddyledus o fewn 12 mis:		
Dyledwyr Masnach	97	306
Gwerthiant Amgueddfa Diwydiant a Môr Cymru	200	200
Dyledwyr Eraill	634	413
Blaendaliadau	9	0
Llai: Darpariaeth ar gyfer dyledion coll ac amheus	(3)	0
	937	919
	<u>4,200</u>	<u>4,300</u>
	<u>5,137</u>	<u>5,219</u>

Gweddill derbyniadau gwerthu Amgueddfa Diwydiant a Môr Cymru sy'n cael eu dal gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru ar ran yr Amgueddfa ar 31 Mawrth 2000 oedd £4,400,000 (£4,500,000 ar 31 Mawrth 1999). Mae'r Amgueddfa yn rhagweld y bydd yn tynnu £200,000 o'r swm hwn o fewn y 12 mis nesaf (roedd yr Amgueddfa wedi rhagweld y byddai'n tynnu £200,000 ym 1999-00 ond £100,000 yn unig a dynnwyd mewn gwirionedd) a'r gweddill dros y pum mlynedd nesaf i helpu i ariannu costau datblygu/codi Amgueddfa Genedlaethol y Glannau, Abertawe.

11. Buddsoddiadau Asedau Cyfredol

Mae'r rhain yn cynnwys gweddill o £13,000 mewn Cronfa Breifat (£13,000 ym 1998-99) a gedwir mewn cyfrif rhybudd 14 diwrnod.

12. Credydwyr

	2000	1999
	£000	£000
Symiau sy'n ddyledus o fewn blwyddyn:		
Credydwyr Masnach	648	496
Credydwyr a Chroniadau Eraill	<u>114</u>	<u>105</u>
	<u>762</u>	<u>601</u>

13. Darpariaethau ar Gyfer Dyledion a Thraul

Cynllun Diswyddo	
Gweddill ar 1 Ebrill	241
Swm a drosglwyddir i greydwyr sy'n ddyledus o fewn blwyddyn	(74)
Gweddill ar 31 Mawrth	<u>167</u>

14. Ymrwymadau Pensiwn

Mae'r Amgueddfa yn gweithredu cynllun buddiannau pensiwn diffiniedig sy'n rhoi buddiannau ar sail cyflogau terfynol pensynadwy. Mae asedau'r cynllun yn cael eu cadw ar wahân i asedau'r Amgueddfa, ac fe'u buddsoddir trwy Reolwyr Cronfeydd penodedig mewn portffolio o ddaliadau. Bydd cyfraniadau at y cynllun yn cael eu tynnu o'r datganiad o weithgareddau ariannol er mwyn gwasgaru cost pensiynau dros oes waith gweithwyr yr Amgueddfa. Pennir y cyfraniadau gan actiwari cymwys ar sail prisio bob tair blynedd gan ddefnyddio dull Unedau Amcanol. Yn dilyn y prisiad mwyaf diweddar a gynhaliwyd ym 1998 bu'n rhaid cynyddu cyfraniad y cyflogwr yn 1999-00 o 7.1% i 14.7%.

Ym 1999-00 roedd y costau pensiwn yn cynnwys:

	1999-00	1998-99
	£000	£000
Cyfraniad diwygiedig yr Amgueddfa 13.6%	856	399
Cyfraniad ychwanegol (tan Ebrill 2001) o 1.1% (Yn gysylltiedig â chynllun diswyddo 1994-95)	75	75
Taliad unigol yn gysylltiedig â chynllun diswyddo 1998-99	<u>0</u>	<u>468</u>
	931	942

Cost ariannu'r pensiynau uwch yn y dyfodol yw £241,000 erbyn hyn. Mae hyn yn deillio o gyngor yr Actiwari, sef er mwyn cwrdd â chostau'r cynllun diswyddo ym 1994-95 y byddai angen cynyddu cyfraniad yr Amgueddfa o 6% (sef cyfraniad yr Amgueddfa cyn 1999-00) i 7.1% am saith mlynedd gan ddechrau ar 1 Ebrill 1995. Pwrpas y cynnydd hwn o 1.1% yw ariannu'r cyfnodau uwch o wasanaeth pensiynadwy, wedi'i gyfrifo ar gost o £600,000 o ganlyniad i gynllun diswyddo cynnar yr Amgueddfa.

15. Datganiad o'r Cronfeydd

a) Cyfanswm y Cronfeydd	1 Ebrill 1999 £000	Adnoddau i Mewn £000	Symudiadau		31 Mawrth 2000 £000
			Adnoddau a Wariwyd £000	Eraill yn y Flwyddyn £000	
Cronfeydd Cyhoeddus					
Cyfyngedig - Cyfalaf	57,349	1,124	(1,287)	1,084	58,270
Cyfyngedig - Sbesimenau	241	2,258	(2,523)	0	(24)
Cyfanswm Cyfyngedig	57,590	3,382	(3,810)	1,084	58,246
Anghyfyngedig	<u>310</u>	<u>13,237</u>	<u>(13,001)</u>	<u>(138)</u>	<u>408</u>
Cyfanswm y Cronfeydd Cyhoeddus	<u>57,900</u>	<u>16,619</u>	<u>(16,811)</u>	<u>946</u>	<u>58,654</u>
Cronfeydd Preifat					
Cyfyngedig	1,423	398	(301)	322	1,842
Anghyfyngedig	319	95	(147)	18	285
Cyfanswm y Cronfeydd Preifat	<u>1,742</u>	<u>493</u>	<u>(448)</u>	<u>340</u>	<u>2,127</u>
Cyfanswm	<u>59,642</u>	<u>17,112</u>	<u>(17,259)</u>	<u>1,286</u>	<u>60,781</u>

b) Cynrychiolir cyfanswm y **cronfeydd cyfalaf cyfyngedig** gan:

	2000	1999
	£000	£000
Tir ac adeiladau rhydd-ddaliadol	11,596	11,579
Eiddo prydlesol	40,911	40,473
Peiriannau a cherbydau	100	102
Gosodion, ffitiadau ac offer	758	552
Asedau Sefydlog	53,365	52,706
Dyledwyr	4,524	4,580
Credydwyr	(74)	(37)
Arian yn y Banc ac mewn Llaw	455	100
	58,270	57,349

c) Cynrychiolir cyfanswm y cronfeydd cyfalaf cyfyngedig gan

	2000	1999
	£000	£000
Asedau Sefydlog	380	0
Buddsoddiadau mewn Asedau Sefydlog	1,721	1,637
Dyledwyr	4	27
Arian yn y Banc ac mewn Llaw	10	99
Buddsoddiadau mewn Asedau Cyfredol	13	13
Credydwyr	(1)	(34)
	<u>2,127</u>	<u>1,742</u>

16. Cysoni Newidiadau Mewn Adnoddau i'r Llif Arian Net o Weithgareddau Gweithredol

	2000	1999
	£000	£000
Adnoddau Net i Mewn /(allan) am y flwyddyn ariannol	(52)	(1,137)
(Elw)/Colled wrth werthu asedau sefydlog	(95)	69
Dibrisiant	805	706
Cynnydd yn y Stoc	(26)	(10)
Lleihad o ran Dyledwyr	6	196
Cynnydd o ran Credydwyr	<u>66</u>	<u>12</u>
Arian Net i Mewn/(Allan) o'r Gweithgareddau Gweithredol	<u>704</u>	<u>(164)</u>

17. Gwariant Cyfalaf a Buddsoddi Ariannol

	1999-00	1998-99
	£000	£000
Taliadau i brynu asedau sefydlog diriaethol	(995)	(3,920)
Enillion wrth werthu asedau diriaethol	<u>450</u>	<u>3,010</u>
	<u>(545)</u>	<u>(910)</u>

18. Symudiad o Ran Adnoddau Hylifol (Cronfeydd Net)

	1999-00	1998-99
	£000	£000
Buddsoddiadau Tymor Byr ar 1 Ebrill	13	395
Arian ar 1 Ebrill	<u>530</u>	<u>1,222</u>
Cronfeydd Net ar 1 Ebrill	543	1,617
Arian Net i Mewn / (Allan)	159	(692)
Symudiadau Net mewn Buddsoddiadau Tymor Byr	<u>0</u>	<u>(382)</u>
Cronfeydd Net ar 31 Mawrth	<u>702</u>	<u>543</u>
(Yn cynnwys Buddsoddiadau Tymor Byr o £13,000 a £689,000 mewn arian)		

19. Symudiad o Ran Arian Parod

	1999-00	1998-99
	£000	£000
Arian Net ar 1 Ebrill	530	1,222
Arian Net i Mewn / (Allan)	<u>159</u>	<u>(692)</u>
Arian Net ar 31 Mawrth	<u>689</u>	<u>530</u>

20. Ymrwymïadau Cyfalaf

	2000	1999
	£000	£000
Ar ddyddiad y fantolen, dyma'r cyfalaf oedd wedi'i gadw	7	7

21. Ymrwymïadau Cyfalaf

Mae'r Amgueddfa yn trafod (trwy ei chyfreithwyr) nifer o hawliadau am niwed personol a ddigwyddodd yn safleoedd yr Amgueddfa. Mae'n bosibl y bydd yn rhaid i'r Amgueddfa ddod i gytundeb petai canlyniad unrhyw drafodaethau neu gyfreithio yn mynd yn erbyn yr Amgueddfa. Mae'r Amgueddfa yn ystyried mai uchafswm yr hawliadau posibl yn erbyn yr hawliadau hyn yw £91,000.

22. Datganiad o Golledion a Thaliadau Arbennig

Fel a fynir gan Gyfrifeg y Llywodraeth, mae'r Amgueddfa yn datgelu colledion a ddigwyddodd ym mlwyddyn ariannol 1999-00 fel a ganlyn:

	£
Taliadau Arbennig	10,000
Hawliad Niwed Personol	35,950
Dileu Stoc	37,854
Colledion Eraill	3,196
	87,000

Gwnaed taliad arbennig, sef £10,000, i un o weithwyr yr Amgueddfa, ac fe dderbyniwyd sêl bendith Cynulliad Cenedlaethol Cymru.

23. Trafodion â Chwmnïau, Sefydliadau ac Unigolion Perthnasol

Mae Amgueddfa Genedlaethol Cymru yn Gorff Cyhoeddus a Noddir gan y Cynulliad, ac sy'n derbyn nawdd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru. Ystyrir y Cynulliad yn gefnogwr cysylltiedig. Yn ystod y flwyddyn derbyniodd yr Amgueddfa nawdd gan y Cynulliad ar ffurf Cymorth Grant, Cyfalaf, Grantiau Prynu Sbesimenau a grant penodol i ddatblygu Amgueddfa newydd y Glannau, Abertawe a ryddhawyd o arian gwerthu Amgueddfa Diwydiant a Môr Cymru. Yn ogystal, fe dderbyniodd yr Amgueddfa nawdd o Gronfa Cyfalaf Moderneiddio y Cynulliad.

Yn ystod y flwyddyn cynhaliwyd nifer o drafodion perthnasol rhwng yr Amgueddfa a chyrrff eraill a noddir gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru, sef:

Bwrdd Croeso Cymru
Cyngor Cefn Gwlad Cymru
Llyfrgell Genedlaethol Cymru

Yn ystod y flwyddyn bu gan yr Amgueddfa nifer o drafodion perthnasol ble datganwyd cysylltiad â'r trafodion gan aelodau canlynol yr Amgueddfa. Ystyrir y rhain yn berthnasol:

Talodd yr Amgueddfa £69,000 ym 1999/00 i Eversheds am gyngor cyfreithiol. Hefyd derbyniodd yr Amgueddfa £350,000 ym 1999/00 oddi wrth Business in Focus (Asiantaeth Fenter) ar ôl gwerthu 126 Heol Bute a thalodd £4,500 ym 1999/00 am rent 126 Heol Bute. Mae Mr R. G. Thomas (sydd ar Gyngor yr Amgueddfa a Llys y Llywodraethwyr) yn bartner gydag Eversheds ac yn Aelod o Fwrdd Business in Focus.

ADRODDIAD ARIANNOL 1999-2000

Talodd yr Amgueddfa £9,000 ym 1999/00 i Cardiff Arts Marketing am wasanaethau ymgynghorol a mynediad at rwydweithiau dosbarthu. Mae Ms Ceri Thomas, Cyfarwyddwr Materion Cyhoeddus yr Amgueddfa (tan fis Mehefin 2000), hefyd yn aelod o Cardiff Arts Marketing.